

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תסב

ערב שבת קודש
פרשת תרומה
ג' באדר ה'תשס"ט
שנת הקהל

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

היו נשיאי חב"ד אומרים תחנון. זאת דווקא לאחר שעלו
לנשיאות, אבל לא לפני זה¹⁴.

יום חמישי,
ט' באדר

יום בוא כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע לדור בקביעות

בארה"ב (בשנת ה'ש"ת).
"יש לנצל יום סגולה זה... להוסיף ביתר שאת וביתר
עוז בהפצת התורה בכלל, והפצת המעיינות חוצה
בפרט, בכל מקום ומקום, בכל קצווי תבל... באופן של
הוספה משנה לשנה..."¹⁵.

14 ספר-המנהגים עמ' 72, מרשימותיו של הרבי (היום יום' ח"ב,
במהדורה שבס' חת"ת - קטע מס' 10. וציינו ללקוטי שיחות חט"ז
עמ' 351 הערה 79). אבל הרבי עצמו היה אומר ביום זה (עכ"פ בכ"כ
שנים, כשלא היה חתן בביהכ"ג) תחנון במנחה עם הציבור (ראה גם
'אוצר מנהגי חב"ד - חודש אדר' עמ' רלח).

15 משחת ט' אדר ה'תש"נ, שה"ש תש"נ ח"א עמ' 332. וראה גם
בסה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 544, תנש"א ח"א עמ' 361, 'והתועודיות'
תשמ"ה ח"ב עמ' 1321 (לא מצאתי מאומה על יום זה בס' 'שערי
המועדים - חודש אדר', ובוודאי ישלימו במהדורות הבעל"ט).

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ג' באדר ה'תשס"ט – י' באדר ה'תשס"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ג' באדר	ה' חובל ומויק פרק ד-ו.	ה' נחלות פרק י.	מ"ע רלו.
ש"ק	ד' באדר	פרק ז-ח. ה' רוצח ושמירת נפש.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יא.	מ"ע רלו. מ"ית רפט. רצו.
א'	ה' באדר	פרק ב-ד.	פתח פיך וגוי. ספר שופטים והוא ספר ארבעה עשר.. ה' סנהדרין.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמה. מ"ית רצה**.
ב'	ו' באדר	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע רמו. מ"ית רצג. רצו. מ"ע קפב.
ג'	ז' באדר	פרק ח-י.	פרק ג.	מ"ע קפא. מ"ית שט. רחצ. מ"ע קפד.
ד'	ח' באדר	פרק יא-יג.	פרק ד.	מ"ית רצט. מ"ע רב. רג. מ"ית ער.
ה'	ט' באדר	ראשית חכמה וגוי. ספר נקין והוא ספר שנים עשר.. ה' מכירה.. בפרקים אלו. פרק א-ג..	פרק ה.	מ"ע רמה.
ו'	י' באדר	פרק ד-ו.	פרק ו.	מ"ע רמה.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	צוות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד'	לפני הזריחה							
ו', ג' באדר	4.09	4.56	5.18	6.14	8.59	11.53	12.23	5.38.3	6.02
ש"ק, ד' באדר	4.08	4.55	5.17	6.12	8.58	11.53	12.23	5.39.0	6.03
א', ה' באדר	4.07	4.54	5.15	6.11	8.57	11.53	12.23	5.39.8	6.04
ב', ו' באדר	4.06	4.53	5.14	6.10	8.57	11.53	12.23	5.40.6	6.05
ג', ז' באדר	4.05	4.52	5.13	6.08	8.56	11.52	12.22	5.41.3	6.05
ד', ח' באדר	4.03	4.51	5.12	6.07	8.55	11.52	12.22	5.42.1	6.06
ה', ט' באדר	4.02	4.49	5.11	6.06	8.55	11.52	12.22	5.42.8	6.07
ו', י' באדר	4.01	4.48	5.09	6.04	8.54	11.52	12.22	5.43.5	6.07

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "ככמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור תהליך במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
תרומה	5:00	6:13	5:15	6:15	5:05	6:14	5:18	6:16
תצווה / זכור	5:05	6:18	5:20	6:20	5:11	6:19	5:23	6:21

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב
 כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169
 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

מכיוון שהן עיקר בעניין הפורים, בנקל יותר לקיימן... ולכן החובה (והזכות) להשתרל ביותר... ולפרסם... (א) גודל מעלת מצוות אלו; (ב) שנקל מאוד לקיימן; (ג) שכל אחד ואחת שהגיעו לגיל מצוות מחוייבים בהן; (ד) ולא עוד, אלא שגם הקטנים והקטנות שהגיעו לחינוך ו"ספיקא לחומרא", יקיימו בעצמם מצוות אלו.

הרכבה מהצעירים סומכים על הדעה שאפשר לצאת ידי חובה על-ידי שההורים מקיימים מצוות אלו, אבל לצערנו קורה שגם הורים רבים אינם מקיימים זאת כראוי. על-כן, עם כל הכבוד הראוי, מתבקשים הרבנים, המחנכים וההורים, להזכיר לילדים שבהשפעתם [בכל בתי-הספר, מכל סוג] לקיים באופן אישי את מצוות 'משלוח מנות' ו'מתנות לאביונים', ביום הפורים:

ל'משלוח מנות' דרושים רק שני מיני מאכל, כגון תפוח וסוכרייה²; או מאכל ומשקה, כגון פרוסת עוגה ומשקה קל. ו'מתנות לאביונים' אפשר לקיים בשתי פרוטות, פרוטה [10 אגורות]³ לכל אביון. ומובן שכל המרבה בצדקה הרי זה משובח.

כשנתונים לחיילים וכדומה 'משלוח-מנות', יש להקפיד לתת לאנשים בשם 'צעירי-חב"ד' ולנשים בשם 'נשי-חב"ד'⁴, וכדי שהם בעצמם יקיימו המצווה - יש להדריכם להחליף את המנות (ויכולים לקיים

7) ממכתב המזכירות (אג"ק ח"כ עמ' קעז). ואולי הסוכריה היא שיעור-מינימום (ראה הדעות בנושא בילקוט יוסף ח"ה עמ' שכח-של ובפסקי תשובות סי' תרצ"ה אות יח, וש"ט), וע"ד שביקש הרבי, מפני "חוסר האמצעים", תפילין "כשרים בלי כל פקפוק" אבל "קטנים" (אג"ק ח"ב עמ' כה). אבל למעשה, פעם אחת (באחת השנים תשל"ו-יח?) כשהכניסו לרבי לדוגמא את 'משלוח מנות' של צ"ח בני-יורק, הגיב שאחת המנות היא "פחות מכשיעור", ועקב זאת פתחו והשלימו כמאה אלף חבילות-מנות! (והעירוני שאולי ע"פ המבואר (שיחות-קודש תשל"ו) ח"א עמ' 565. ראה מגילה ז, רע"ב. ערה"ש סי' תרצ"ה ט"ו) שהחשיבות תלויה לפי הנתון והמקבל, הרי לקטנים חשוב גם ממתק ב'כית' מצומצם, אבל לגדולים צריך יותר.
 8) ערך ה'פרוטה' כיום לפי קרן המעשרות בירושלים ת"ו 6-7 אגורות. בפועל אין כיום מטבעות של אגורות בודדות, אלא מטבעות של 5 או 10 אגורות. הנפקא-מינה היא לנתון שווה-כסף.
 9) גם דברי ההתעוררות לנשים - שיבאו מנשים דווקא ('אוצר' עמ' רפו, משיחת אדר"ח אדר תשל"ה).

זאת גם במנות המוכנות להם כחדר האוכל¹⁰) ביניהם לבין עצמם, איש לרעהו ואשה לרעותה. כן יש לחלק להם מטבעות כדי שיקיימו 'מתנות לאביונים'.

שבת-קודש פרשת תרומה,

ד' באדר

בקריאת התורה, קריאת 'שלישי' מתחילה מפרשת המנורה: ועשית מנורת זהב טהור (כה, לא)¹¹.

יום שלישי,

ז' באדר¹²

יש להשתרל להוסיף ביום זה בשמחה של תורה ובשמחה של מצווה, כיוון שנוולד בו משה רבינו ע"ה, מושיען של ישראל¹³.

בשבעה באדר - וכן בתפילת מנחה שלפניו - לא

10) וע"ד במאופנים בבית-רפואה, דיירי בית-אבות, ותלמידים בפנימייה. ועצ"ע מה דין בני-ישיבה שאינם משלמים. ולכאורה יש ראייה לזה מדין בן סורר שנב מאמו (סנהדרין ע"א), ומדין פת שעל השולחן (או"ח סי' שסו, בשו"ע אדמוה"ו סי' ט"ז), ומאיך צ"ע מדין אורח שקידש אשה במנה שלו, שלהרבה דעות מקודשת רק מספק (אה"ע סי' כח ס"ז, עיי"ש בב"ש, ובאוצר הפוסקים ס"ק צב בארוכה). וראה בס' מצות מצוה פ"א ס"ט וש"נ.

11) כך נקט הרבי בפשטות, 'תורת מנחם - התועודיות' תשמ"ה ח"ג עמ' 1511, בלתי מוגה (כבחושימים הרגילים, ולא כבתנ"ך קורן). אגב, מכיוון שהרבי נהג בקביעות לשמוע קרה"ת ולקורא ההפטרות מתוך חומש 'תורה תמימה' (משא"כ לשיחות-רש"י השתמש ב'מקראות גדולות'), נהג הבעל-קורא בבית-חינוך, הרה"ח ר' מרדכי שוסטרמן ע"ה, לקרוא כחומש זה - שהוא 'מנהג מדינתנו' - בכל מקום שיש חילוקים בין הדפוסים השונים ואין הוראה אחרת (וכן מוקלט מפיו בראש קלטות קרה"ת שלו).

12) ביום זה כתב משה רבינו ע"ה שנים-עשר ספרי-תורה ונתנם לכל השבטים, ועוד אחד שהניח בארון. ומה הוראה לחיזוק השליחות להגברת לימוד התורה מתוך קבלת-עול (לקוטי שיחות כך כ"א עמ' 317. וראה 'היום יום' דהיום).

ביום זה נאמר הציווי לכל איש ישראל לכתוב ספר-תורה לעצמו. ביאור אודות אופן קיום מצווה זו למעשה לכל ישראל, בלקוטי-שיחות כך כ"ד עמ' 207 ואילך, ובלה"ק ב'שערי הלכה ומנהג' יו"ד סי' קיא.

13) 'התועודיות' תשמ"ח ח"ב עמ' 388. תשמ"ו ח"ב עמ' 589.

הלכות ומנהגי חב"ד

הכנות לפורים:

בקשר למצוות ומבצעי חג הפורים, כתב הרבי: "אשר כל זה דורש זמן והכנה ופעולה - על-כל-פנים מתחיל מראש-החודש"¹, וכן: "כבכל דבר חשוב - צריכה להיות הכנה מבעוד מועד, על-כל-פנים מראש-החודש"².

יש להתחיל ולהשלים מבעוד מועד את כל ההכנות הדרושות למבצע פורים בכל העולם כולו, שלא יישאר אפילו יהודי אחד בפניה נידחת בקצווי תבל שלא יהיה נכלל במבצע פורים³.

נוסף על קיום כל המצוות דימי הפורים על-ידי כל אחד ואחת, יש להרעיש ולפרסם בכל מקום ומקום, הן בחו"ל וכן (ועל-אחת-כמה-יזכמה) בארצנו הקדושה, על-דבר ההשתרלות שכל ענייני פורים יהיו באופן ד"ברוב עם הדרת מלך"⁴.

* ככמה תחפושות וכובעי פורים (במיוחד של חיילים ושוטרים ממזרח אירופה) ובכובעי-חורף

(1) לקוטי-שיחות כרך יא עמ' 340.

(2) ממכתב (כללי-פרטי) אדר"ח אדר תשמ"ב.

(3) משיחת ש"פ תרומה תנש"א ס"י, ספר-השיחות ח"א עמ' 350.

בכמה שנים היה הרבי מקשר את ההתעוררות למבצע פורים עם 'מבצע תורה', כמרו"ל 'ליהודים היתה אורה - זו תורה' ('אוצר מנהגי חב"ד', חודש אדר, עמ' רפז).

(4) משיחת ש"פ ויקרא תשמ"ט ס"ח, ספר-השיחות ח"א עמ' 335, ושם פירוט: במשתה ושמחה - שהולכים לשמח מבית לבית (מלבד ההשתתפות ברוב עם לאחר הסעודה עם בני משפחתו); במתנות לאביונים - לתת ברוב עם לגבאי או לקופה של צדקה (שהרי לעניים עצמם יש לתת בתכלית הזהירות בכבודם). וכל זה - כהוספה באחדות ישראל, הבאה כהכנה לסיום הגלות, עיי"ש.

(קוצ'מע), נמצא שעטנו גמור. החכם עיניו בראשו לבודקם מראש במעברת-שעטנו מוסמכת⁵.

מבצע פורים:

יש לעורר על ההכנות לענייני פורים (ואף בשבת, שהרי "מפקחין על צורכי ציבור בשבת"), כדי שייעשו באופן מסודר ובהצלחה, ובהדגשה מיוחדת ליהודים הנמצאים בבתי-זקנים, בתי-רופאים, בתי-האסורים, ובצבא (ומשטרה) בכל מקום, ועל-אחת-כמה-יזכמה בנוגע לצה"ל, שעומדים ומגינים בגופם במסירות-נפש ממש על גבול ארץ-ישראל. ו"שמחה פורץ גדר" תגרום הצלחה רבה בכל זה.

כמורכב יש להשתדל בעוד מועד לדאוג לנתינת צורכי הפורים לכל הזקוקים לכך.

זיכוי הרבים:

* המזכים את הרבים במקרא מגילה, יעדיפו את הקריאה ביום על זו של הלילה, הן מפני שהציבור אינו מודע לה דיו, והן ועיקר מפני (וכדאי לפרסם) שהיא הקריאה העיקרית.⁶

"שתי המצוות: 'משלוח-מנות' ו'מתנות-לאביונים',

(5) לוח 'דבר בעתו'.

(6) ראה שיע"ט ס' תרפ"ז ס"א, ונטעי גבריאל פמ"ב ס"ו. אבל אם יש לו הזדמנות לשמוע בלילה, לא יותר עליה מפני החשש שמא עי"ז לא ירשו לו מחר לקרוא, ראה שו"ת רדב"ז ח"ד סי' יג, הובאה בקו"א לשו"ע אדמו"הו"ז סי' רעא ס"ק א, ובארוכה בקובץ 'התמים' החדש, גיליון כז עמ' 55 וש"נ.

עשיותיו של האדם צריכות להיות "לשמי"

מדוע דווקא במצוות התרומה מצווה התורה שעליה להיות לשם הקב"ה בלבד? • מהות המשכן - עשיית כל דבר לשמו של הקב"ה

בלבד • הן עני המשפיל עצמו לקבל צדקה והן אדם השמח בחודש אדר ללא גבול - עליהם לעשות זאת לשם שמים במידה שווה • רק ליהודי הכוח לגלות כיצד הדברים הגשמיים מאוחדים

בעצמותו יתברך • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. ענינו של חודש אדר הוא - 'והחודש אשר נהפך'¹, בחינת אתהפכא.

בכלל, הרי העבודה עתה היא (לא באופן של אתהפכא, אלא) באופן של אתכפיא, וכאשר חסר בעניין אתהפכיא, אין זו "עבודה", כיוון שעיקר העבודה היא - אתכפיא,

וכמבואר בתניא² בפירוש "עובד אלקים"³, "שעובד הוא לשון הווה שהוא באמצע העבודה שהיא המלחמה בו", ולולי זאת, נקרא "אשר לא עבדו"³, או שהוא צדיק ש"נקרא עבד ה' בשם התואר . . . (ש)כבר עבד וגמר לגמרי עבודת המלחמה בו", ואילו עניין

האתהפכא יהיה לעתיד לבוא, כמו שכתוב "אז אהפוך אל עמים וגו'";

אמנם, בחודש אדר ישנו גם עניין אתהפכא - "החודש אשר נהפך".

והעניין בזה - מכיוון שבני-ישראל עמדו במסירת נפש במשך כל השנה כולה⁴, היינו, לא רק בתפלת נעילה דיום הכיפורים, אלא בכל השנה כולה, שזהו עניין של יציאה ממדידה והגבלה, שהרי מצד מדידת והגבלת הזמן יש חילוקים בשינויי הזמנים, ואילו הם עמדו בתנועה של מסירת נפש בכל הזמנים בהשוואה - הנה על-ידי זה הגיעו בעבודתם לבחינת אתהפכא. וכן הוא בכל שנה ושנה, שבבוא חודש אדר, הנה כל ימי החודש הם בבחינת אתהפכא.

ומצד זה הנה גם השמחה שבחודש אדר היא

(1) אסתר ט, כב. וראה ירושלמי מגילה פ"א ה"א. רמ"א אור"ח

סתרפ"ח ס"ז.

(2) פט"ו.

(3) מלאכי י, יח. וראה חגיגה ט, ב.

(4) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(5) ראה תו"א מג"א צו, א. ובכ"מ.

ללא הגבלות. ושמחה זו צריכה להתחיל כבר משבת מברכים החודש⁶.

* * *

ב. בשנה פשוטה מסתיימים העניינים ד"שוכבי"ם" בפרשת משפטים⁷, שאז מתתקנים כבר כל העניינים, ומתחילים לקרוא פרשת תרומה, שתוכנה - "ועשו לי מקדש ("מקדש דאיברי משכן ומשכן דאיברי מקדש"⁸) ושכנתי בתוכם"⁹.

ג. על¹⁰ הפסוק¹¹ "ויקחו לי תרומה", אומר רש"י "לי לשמי", היינו, שנתנית התרומה לנדבת המשכן תהיה בשביל הקב"ה, ולא בשביל פניות צדדיות. ואינו מובן: מדוע דווקא במצווה זו הזהירה התורה יותר מבשאר מצוות, שעשייתה תהיה לשמו יתברך - כל המצוות צריכים לעשות לשמו, ומדוע אומרת זאת התורה במיוחד במצווה זו? ולכאורה - הרי אדרבה: ידוע מאמר הבעל שם טוב¹² שישנם עניינים שבהם לא נוגעת כל כך הכוונה (כמו בכל המצוות), עניין אחד הוא - טבילה במקווה: אפילו אם הטבילה היתה בשביל טעמים אחרים, ולא בשביל טהרה, ויתירה מזה, אפילו אם לא נתכוון כלל לטבול, אלא נפל עליו הגל, אזי נעשה טהור¹³. ועניין שני - נתינת צדקה, שבה לא נוגע כל כך הטעמים שבגללם נותן צדקה, ויתירה מזה, אפילו אם נתינת הצדקה היתה ללא כוונה כלל, שאיבד ממון ומצאו

עני, כך, שלא נתכוון כלל לתת לעני, הרי כיוון שהעני קיבל את ממונו, קיים בכך עניין של צדקה. וכמו כללות מצוות שכחה¹⁴.

ואינו מובן: בשאר המצוות שבהם נוגעת יותר הכוונה - לא הבהירה התורה שצריכות להיעשות לשמו יתברך, "לי", ודווקא בנתינת נדבות עבור המשכן - שלכאורה הרי זה ברובגמת נתינת צדקה, שלא נוגעת כל כך הכוונה, ובלבד שיכנה המשכן - אומרת התורה שצריך להיות "לי", "לשמי"? והביאור בזה - שכל עניין המשכן הוא¹⁵ שיהודי יאחד את כל ענייניו עם הקב"ה, ועד שבדברי הרשות שלו יהיה "דעהו"¹⁶, ולכן מובן שבעניין זה נוגע שיהיה "לי לשמי", כיוון שזהו כל עניין המשכן - הייחוד עם הקב"ה.

ד. ויש להוסיף בביאור השייכות ד"לי לשמי" עם עניין "בכל דרכיך דעהו"¹⁵ - בהקדם דיוק לשון הפסוק "ויקחו לי תרומה":

לכאורה היה מתאים יותר הלשון "ויתנו לי תרומה", שהרי צריכים ליתן את התרומה, ונתינה זו צריכה להיות "לשמי"; ולמה נאמר "ויקחו לי תרומה", שלקחת התרומה צריכה להיות "לשמי"?

אך העניין הוא - שבכך מרמזת התורה שקבלת הצדקה על-ידי העני צריכה להיות לשמו יתברך¹⁷:

ידוע שהקב"ה קבע בסדר הבריאה שיהיו עשיר ועני, והעני יהיה זקוק אל העשיר, בכדי שיהיה בעולם עניין משפיע ומקבל, עניין הצדקה¹⁸.

- האמת היא שהקב"ה "זן את העולם כולו בטובו כחן בחסד וברחמים"¹⁹. הוא יתברך בעצמו מפרנס את כל העולם, עניים ועשירים. אלא שמפרנס את העניים באופן שנותן את חלקם אל העשירים שיתנו אותו לעניים. ובמילא, הצדקה שהעשיר נותן לעני

(14) ספרי ופרש"י תצא כד, יט.

(15) ראה לקו"ש ח"ג ע' 907 ואילך.

(16) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

(17) ראה ג"כ כש"ט ס"ל.

(18) שמו"ר פל"א, ה. הנחומא פרשתנו ט. ד"ה תקעו תרכ"ח פ"ב ואילך (סה"מ תרכ"ז ס"ע תכט ואילך).

(19) נוסח ברכה א' דבר המ"ז.

- שהן מתיימן לפניהם את הדרך. שבשעה שהיו ישראל תמימן, היו מכוונים להם את הדרך.

(ירושלמי יומא פז, הלכה ב)

יום שלישי

ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת (כה, לא)

כליל תכלת. תכלת היכי צבעינן לה, מייתנין דם חילון וסממנים ורמינן להו ביורה ומרתחינן להו ושקילנא פורתא בביעתא (=לוקחים מעט בכלי קטן) וטעמינן להו באודרא (=וטובלים בו פיסת צמר לבדיקה) ושדינן להווא ביעתא וקלינן לאודרא (=שורפים לאחר מכן את הצמר ושופכים את הנותר בכלי הקטן), ושמע מינה טעימא פסולה (הטעימה, כלומר השימוש לצורך הבדיקה, פוסלת) משום שנאמר כליל תכלת.

(מנחות מב, ב)

יום רביעי

והגרת אותם אבנט אהרון ובניו וחבשת להם מגבעות והיתה להם כהונה לחוקת עולם ומלאת יד אהרון ויד בניו (כט, ט)

והיתה להם כהונה. תניא, מחוסר בגדים שעבד עבודתו - פסולה. דאמר קרא והגרת אותם וגו' והיתה להם לחוקת עולם. בזמן שבגדיהם עליהם - כהונתם עליהם, אין בגדיהם עליהם - אין כהונתם עליהם.

(זבחים יז, ב)

יום חמישי

שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבוא אל אוהל מועד לשרת בקודש (כט, ל)

אשר יבוא אל אוהל מועד. תניא, יכול יהא בנו של משוח מלחמה משמש תחתיו כדרך שבנו של כהן גדול משמש תחתיו, תלמוד לומר שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר יבוא אל אוהל מועד, מי שראוי לבוא אל אוהל מועד, יצא זה שאינו ראוי לבוא אל אוהל מועד.

(יומא עג, א)

יום שישי

ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי (כט, מג)

ונקדש בכבודי. אל תקרא בכבודי אלא במכובדי, ודבר זה אמר הקב"ה למשה ולא ידע מי הוא עד שמתו בני אהרון. אמר ליה משה לאהרון, אהרון אחי, לא מתו בניך אלא להקדיש שמו של הקב"ה.

(זבחים קטו, ב)

"כאילו הם עוסקין בבניין הבית"

על-פי הוראת כ"ק אדמו"ר, להוסיף לשיעורי החת"ת של ימים אלו "מפירושי חז"ל בתורה שבעל-פה (על-כל-פנים מאמר ופירוש אחד של פסוק אחד), כפי שנלקטו כבר בספרים" - הננו מביאים כאן לקט כזה, לימי השבוע הבא עלינו לטובה

שבת קודש פרשת תרומה

וכן לפאת צפון באורך קלעים מאה אורך ועמודיו עשרים ואדניהם עשרים נחושת ווי העמודים וחשוקיהם כסף (כז,א)

ווי העמודים. תניא, ר' שמעון בן אלעזר אומר, כתב עברי לא נשתנה כל עיקר, שנאמר ווי העמודים, מה עמודים לא נשתנו אף וויים לא נשתנו.

(סנהדרין כב,א)

יום ראשון

ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד (כז,ב)

להעלות נר. תני רמי בר חמא, פתילות ושמינים שאמרו חכמים אין מדליקין בהם בשבת, אין מדליקין בהם במקדש, כדי שתהא שלהבת עולה מאליה ולא על-ידי דבר אחר, משום שנאמר להעלות נר.

(שבת כא,א)

יום שני

ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים והיו על לב אהרון בבואו לפני ה' ונשא אהרון את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד (כה,ל)

את האורים ואת התומים. תניא, למה נקרא שמן אורים ותומים? אורים - שהם מאירין לישראל, תומים

אינה מה שנותן משלו, אלא זהו חלקו של העני שנתן הקב"ה בפיקדון לעשיר²⁰.

וכיוון שהקב"ה מפרנס את העניים, הרי היה יכול לתת את החלק שלהם באופן ישיר אליהם²¹; ולמה אופן הנתינה אליהם הוא על-ידי העשירים? - והמענה על זה, כאמור, כיוון שהכוונה העליונה היא שיהיה חסד וצדקה בעולם, ואם כל אחד היה מקבל השפעתו שלא באמצעות מישוהו אחר, לא היה צדקה וחסד בעולם. -

וזהו מה שדורשים מהעני המקבל - שלקחת הצדקה תהיה בכדי למלא את הכוונה העליונה,

עושה זאת מן הסתם לשמה.

(ב) כיוון שבנתינת הצדקה מקיים הנותן מצווה, הנה כאשר יהודי עושה מצווה, עושה זאת מן הסתם בשביל הקב"ה.

נוסף לכך יש גם עצה - ליתן צדקה ללא פרסום, מתן בסתר, שאז נקל יותר לפעול בעצמו שתהיה הנתינה לשמה.

מה שאין כן בקבלת הצדקה - הרי: (א) העני ואביון אינו צריך להתייגע בעצמו בכדי ליטול את הצדקה; הוא מקבל את הצדקה להחיות נפשו ונפשות בני ביתו (ועד כדי כך ההכרח בדבר, שאינו

למה אופן הנתינה לעניים הוא על-ידי העשירים?
- והמענה על זה, כיוון שהכוונה העליונה היא
שיהיה חסד וצדקה בעולם

שתהיה עשיית צדקה בעולם. וזהו ציווי התורה "ויקחו לי תרומה", שלקחת הצדקה תהיה לשמי.

ה. ציווי והוראת התורה מהוה נתינת-כוח. ובכן, היכן צריכים נתינת-כוח במיוחד כדי לפעול בעצמו שתהיה הפעולה לשמו יתברך - ב"ויקחו". ב"ויתנו" - אין צורך בנתינת-כוח מיוחדת שיהיה לשמה, כי (אף-על-פי שבנתינת הצדקה לא נוגעת כל כך הכוונה, כאמור לעיל, מכל מקום מובן, שזהו מן הסתם לשמה, כי):

(א) ממון הוא דבר שבו יכול לקנות חיי נפשו²², ובפרט אם התייגע על זה בכל כוחות נפשו²³. ואם כן, כאשר פועל בעצמו אתכפיא ליתן את הממון לצדקה,

20 ראה אוה"ח פרשתנו כב, ד. אלשיך משלי יח, טז. רב"ע שם יט, יז. סה"מ קונטרסים ח"א ק"ט, א. ועוד.

21 ב"ב י"ד, א. נתבאר בר"ה א"ר שמואל בר נחמני תר"ץ (סה"מ קונטרסים שם).

22 תניא פל"ז (מה, סע"ב).

23 וכפי שרואים במוחש אצל בעלי עסקים, שמתייגעים בהעסק בכל עשר כחות נפשם, ולפעמים - ב"עשרים גרה" (ראה בהמאמר בסופו לעיל ע' 380), היינו, שמנצלים גם את עשר הכחות של נפש האלקית (מהנחה בלתי מוגה).

מתחשב בקשיים, ומכזה ומשפיל את עצמו²⁴, כיוון שזוקק לכך, (ב) הוא לא צריך להתכוון לקיים מצווה בכך, שהרי הוא עושה זאת כדי שיוכל לפרנס את עצמו ובני ביתו.

ולכן זקוק המקבל להוראה ונתינת-כוח מיוחדת מהתורה, שגם פעולתו בקבלת הצדקה תהיה "לשמי". כיוון שנדרש מיהודי "בכל דרכיך דעה", שכל ענייניו יהיו חדורים בקדושה - הרי אין נפקא-מינה מה היא עשייתו, אם הוא צריך להכריח את עצמו לעשות זאת, או שזהו דבר המוכרח לו; עניין של עונג או היפך מזה - כל מה שעושה צריך להיות לשמו יתברך, "בכל דרכיך דעה".

ולכן, ההוראה שתהיה העשייה לשמו יתברך, מרמזת התורה בעניין עשיית המשכן - כי, כאמור לעיל, עניין "ועשו לי מקדש" הוא העניין ד"בכל דרכיך דעה".

1. וכן הוא גם בנוגע למדובר לעיל אודות השמחה בחודש אדר, שהיא שמחה בלי גבול - שגם היא

24 וכפי שדרשו רז"ל (ברכות ו, ב) על הפסוק (תהלים יב, ט) "כרום זלות לבני אדם" - "כיוון שנצטרך אדם לבריות פניו משתנות ככרום" (מהנחה בלתי מוגה).

ועשו ארון... אמתיים וחצי אורכו ואמה וחצי רוחבו ואמה וחצי קומתו

(כה,י)

מידות הארון היו כולן חצויות, כי הארון רומז לתורה, והתורה צריכה לפעול באדם הלומד תורה את שבירת הרגילות והמידות הרעות שלו.

(ספר המאמרים קונטרסים כרך א, עמ' 318)

תיעשה המנורה (כה,לא)

תיעשה המנורה: מאליה, לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקב"ה: השלך את הכיכר לאור והיא נעשית מאליה (רש"י)

מדוע נתקשה משה בעשיית המנורה דווקא ולא בעשיית שאר הכלים? אלא המנורה היתה צריכה להאיר את חושך העולם, וכמאמר רז"ל (שבת כב) "עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל". ולכן הוקשה למשה: איך אפשר להאיר את חושך העולם על-ידי מנורה גשמית? אמר לו הקב"ה: אמת שאין הדבר בכוחו של בן-אדם, אך השלך את הכיכר לתוך האש, ואני אעשה מזה מנורה.

הקב"ה אומר לאדם: אינני מסתפק ברוחניות שלך, בלימוד התורה שלך, בתפילתך, ובקיום המצוות שלך. אני דורש ממך שגם מהגשמיות שלך תעשה לי מקדש. אולם לא תוכל לעשותו לבדך; אני אעשה את זה. עליך רק להשליך את הזהב שלך לתוך האש שכליכך, היינו רשפי אש האהבה לה.

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 174)

ככר זהב טהור יעשה אתה (כה,לט)

'ככר' בגימטרייה 'רם' או 'מר'.

ללמדך: בכל מצב שהאדם נמצא, אם במצב-רוח של התנשאות והגבהה מענייני העולם ('רם'), או שהוא שבור ונדכה מענייני העולם ('מר') - עליו לעשות מזה 'מנורה' להשם יתברך.

(ספר המאמרים קונטרסים כרך א, עמ' 334)

ועשית את הקרשים למשכן עצי שיטים עומדים (כו,טו)

שורש המילה 'שיטים' הוא 'שיטה', שמשמעותה נטייה (כי מחמת גובהו של עץ השיטה הוא נוטה לכאן ולכאן). דהיינו, יש דבר שהוא אמצעי, וההטיה לאיזה צד, למעלה או למטה, נקראת שיטה.

אף תיבת 'שטות' היא מאותו שורש. נמצא כי 'שיטים' ו'שטות' - כולם משורש אחד. והנה דרך המיצוע היא דרך ההיגיון והשכל. ההטיה מדרך זו למטה היא 'שטות דלעומת זה' (רקליפה), וההטיה כלפי מעלה היא 'שטות דקדושה'.

'שטות דלעומת זה' היא אותה רוח שטות הגורמת לאדם לחטוא, וכמאמר רז"ל (סוטה ג) "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות". 'שטות דקדושה' היא כאשר יהודי עובר את ה' באופן שלמעלה מטעם ודעת, ועל-דרך מה שאמרו רז"ל (כתובות יז), "אהני ליה שטותיה לסבא".

עבודת האדם היא אפוא להפוך את ה'שטות דלעומת זה' ל'עצי שיטים עומדים' - 'שטות דקדושה'.

(ספר המאמרים תש"י, עמ' 114)

לי תרומה:

ובהקדם המבואר בתניא³⁰ "מה שכתוב בזהר הקדוש³¹ על פסוק ויקחו לי תרומה, דלי כלומר אותי, והוא ליה-למימר ותרומה, אלא משום דכולא חד", היינו, שה'תרומה' היא חד עם הקב"ה ("לי").

ומזה מוכן, שאף שה'זהב וכסף ונחושת' ושאר הדברים ("ג או ט"ו"³²) שנמנו בכתוב הם דברים גשמיים, הרי האמת היא שמצד עצמם הם "כולא חד" עם הקב"ה, כיוון ש"עיקר שכינה בתחתונים היתה"³³, ולכן, יכולים לעשות מהם מקדש לה', כיוון שצריכים רק לגלות את מציאותם האמתית, מן ההעלם אל הגילוי בלבד.

אלא שעניין זה הוא בכוחם של בני-ישראל דווקא - "דבר אל בני-ישראל ויקחו לי תרומה":

אף-על-פי שהדברים הגשמיים מצד עצמם הם כולא חד עם הקב"ה, וצריכים רק לגלות זאת מן ההעלם אל הגילוי, מכל מקום, גם לגלות דבר כזה יכולים רק נשמות ישראל, כי, לנשמות ישראל "האט זיך מהותו ועצמותו יתברך אפגעגעבן" | נתן להם עצמות ומהות את עצמו) באופן שיוכלו לקחת אותו ("כאילו נתן לנו את עצמו כביכול"³⁴), ולכן יכולים הם לגלות את כוח העצמות שישנו בדברים הגשמיים³⁵.

ועל דרך המבואר לעיל³⁶ בעניין "כי תקנה עבר עברי"³⁷ דקאי על משה רבינו שהוא ממשיך דעת בנשמות ישראל - שהאפשרות להמשכת הדעת בנשמות ישראל היא מפני שבשרשם יש בהם בחינת הדעת, וצריכים רק לגלות מן ההעלם אל הגילוי, ואף-על-פייכן, גם ההתגלות מן ההעלם אל הגילוי יכולה להיות בכוחו של משה דווקא, בגלל שייכותו למדרגה זו, שעליו נאמר³⁸ "מן המים משיתיהו".

30 פרק מז.

31 ח"ב קמ, ב.

32 נסמן בלקו"ש חכ"א ע' 153.

33 שהש"ר רפ"ה. וראה רד"ה באתי לגני ה'שית' (סה"מ תש"י ע' 111).

34 תניא שם.

35 ראה לקו"ש ח"א ע' 23 ואילך, ובהערות שם. ח"ב ע' 74 ואילך, ובהערות שם.

36 ד"ה ואלה המשפטים (לעיל ע' 231 ואילך).

37 משפטים כא, ב.

38 שמות ב, י"ד.

צריכה להיות מצד ציוויו של הקב"ה שציוה לשמוח בחודש אדר.

ואף-על-פי ששמחת פורים צריכה להיות שמחה גופנית, כמבואר בלבוש²⁵ החילוק שבין חנוכה לפורים, שחנוכה קשור עם רוחניות, ופורים קשור עם גשמיות, וכשם שאז היתה השמחה בגשמיות מצד היציאה "מאפילה לאור גדול", כך גם בכל שנה ושנה צריך להיות נרגש גדול השמחה מצד הצלת הגוף כפשוטו, מכל מקום, בזה גופא צריכה להיות נרגשת הכוונה - לשמו יתברך.

אין נפקא-מינה כלל אם המדובר הוא אודות עני שצריך לקבל צדקה להחיות נפשו או המדובר הוא אודות מי ששמח בשמחה גדולה על הצלתו מאפילה לאור גדול; שני העניינים צריכים להיות בהשוואה, כי, כל העניינים צריכים להיות "לי לשמי"²⁶.

* * *

ז. בפרשת תרומה . . נאמר "דבר אל בני-ישראל ויקחו לי תרומה גו' זהב וכסף ונחושת וגו' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"²⁷, היינו, שנצטוו לקחת דברים גשמיים ולעשות מהם מקדש, אודותיו מבטיח הקב"ה להשרות בו שכינתו, "ושכנתי בתוכם".

וכשם שהדברים אמורים בנוגע למשכן והמקדש, כן הוא גם בנוגע לבתי-כנסיות ובתי מדרשות, שהם "מקדש מעט"²⁸.

וכן הוא גם בנוגע למקדש הפרטי שבכל אחד ואחד מישראל - כמרומו בדיוק הלשון "ושכנתי בתוכם", "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד"²⁹ - שכאשר בונה בית בישראל, בנין עדי עד, צריך לקחת דברים גשמיים ולעשות מהם מקדש לה'.

ח. ויש לומר, שהנתינת-יכוח לעשות מהדברים הגשמיים מקדש לה' מרומזת במה שנאמר "ויקחו

25 "וא"ח סתר"ע סק"ג.

26 חסר הסיום (המור"ל).

27 כה, ביח.

28 יחזקאל יא, טז. מגילה כט, א.

29 ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

פרשת תרומה

ויקחו לי תרומה (כה,ב)

שני פירושים בתיבת "תרומה": הפרשה והרמה. ושניהם עולים בקנה אחד: כשאדם מפריש מכספו וזהב לדבר של קדושה, הוא מרים אותם מחומריהם וגשמייתם ומעלה אותם לגבוה, לרוחניות ולקדושה. כפתגם הידוע של רבנו הזקן: השם יתברך משפיע לאדם גשמיית, והאדם עושה מהגשמיית - רוחניות.

(לקוטי שיחות חלק יא, עמ' 315)

* * *

'לי' בגימטרייה ארבעים, רמז למה שאמרו רז"ל (תרומות פ"ד) שהנותן תרומה בעין יפה תורם אחד מארבעים.

(אור התורה, שמות כרך ה', עמ' א'שמה)

אשר ידבנו לבו (כה,ב)

יהודי הנורב מממונו דבר שבקדושה, נותן זאת בכל הלב ועם כל הלב - "אשר ידבנו ליבו". צריכים רק למצוא את הגישה המתאימה לעוררו, ואז נותן כל אחד ואחד כפי יכולתו: זה זהב, זה כסף וזה נחושת.

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1275)

* * *

"ויקחו לי תרומה" - על-ידי פעולה זו יתרומם ויתגדל שמי, מאת כל איש" - אך, רק מי שהוא "כולו איש" מסוגל לפעול הרמה והגדלה זו. ומיהו "כולו איש" - "אשר ידבנו ליבו" - אדם שליבו זך ובורר לאביו שבשמים.

(אור תורה (רמזי תורה), פר' תרומה, עמ' 70)

זהב וכסף ונחשת (כה,ג)

נאמר בספרים שיש כאן שלוש דרגות בנותני צדקה, כמרומו בראשי-התיבות: 'זהב' - זה הנותן בריא. 'כסף' - (הנותן רק) כשיש סכנת פחד. 'נחשת' - (הנותן צדקה רק כשהוא שכיב-מרע וזו היא) נתינת חולה שאמר תנו.

ומאחר שצדקה שקולה כנגד כל המצוות, יש לומר ששלוש הדרגות הללו הן בעצם שלוש דרגות בשליחות הכללית של "ועשו לי מקדש", לעשות את העולם דירה לקב"ה:

"זה הנותן בריא" - עבודת הצדיקים שהיא עבודה מושלמת. "כשיש סכנת פחד" - כשהאדם מושפע מההעלם וההסתור שבעולם, ורק על-ידי עבודת הצדקה פודה את עצמו ומשתחרר מההשפעה השלילית.

"נתינת חולה שאמר תנו" - מצב שבו הנותן מושפע מהעולם עד כדי כך שהוא כבר 'חולה'.

למדנו כאן שגם חולה יכול לתת צדקה, וכל אדם מישראל, יהיה מי שיהיה, יכול להשתתף במלאכת המשכן, היא המלאכה של הפיכת העולם למכון לשבתו יתברך.

(התוועדות' תשמ"ט כרך ב, עמ' 330 ואילך)

למאמרם של הרבנים של "עיקר שכינה בתחתונים היתה",

ורק אז משלימים בפועל את הדברים שנאמרו על-ידי משה רבינו לפני אלפי שנים - שנעשה בפועל העניין ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

ש"פ משפטים, מבה"ח אדר ה'תש"כ. 'תורת מנחם' כרך כז עמ' 389-393. וראשי-דברים בעת קבלת פנים - ז' אדר-ראשון ה'תשי"א. 'תורת מנחם' כרך ב עמ' 249-250. בלתי מוגה)

ט. ולא לדרשה קאתינא, כי אם, שיבואו הדברים בעבודה בפועל.

עשיית מקדש לה' מדברים גשמיים - הוא עניין שנתפרש בתורה כבר מזמן... והכול יודעים שהכוונה היא גם למקדש שבכל אחד ואחד מישראל, וכמו כן יודעים גם דברי הזהר בפירוש "לי תרומה" שכולא חד, ואף-על-פי-כן, היו צריכים שאדמו"ר הזקן יכתוב זאת בספר התיניא, ולאחרי זה יבואו רבותינו נשיאינו ויבארו את הדברים, ועד

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

לראות שתכלית הגלות היא הגאולה

'סמול' הממחיש את הגאולה

הביאור בפירושו רש"י בעניין "עצי שיטים" . . "יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם וציוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים כו". [.] נשאלת השאלה אצל "תלמיד ממולח": מהו אמנם גודל ההכרח בפעולתו של יעקב אבינו בהבאת ונטיעת ארזים במצרים לצורך עשיית המשכן מאתיים ועשר שנים לפני הציווי של עשיית המשכן? והביאור בזה - מרמז רש"י ב"יינה של תורה" בהזכירו את שמו של בעל המאמר "רבי תנחומא": תנחומא הוא מלשון תנחומין, ולכן פירש רבי תנחומא ש"יעקב צפה ברוח הקודש" וכו' מכיוון שעניין זה מהוה נחמתן של ישראל: כאשר בני-ישראל נמצאים בגלות מצרים במצב דקושי השעבוד עד לגזירת "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" כו' וכו' - הרי מלבד ההבטחה ד"ואנכי אעלך גם עלה", שואבים הם עידוד ונחמה בראותם בעיניהם ממש את עצי הארזים שהביא יעקב ונטע במצרים מכיוון שצפה ברוח הקודש ש"עתידין לבנות משכן במדבר", ו"ציוה לבניו (ובניו לבניהם אחריהם, וכן הלאה) ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים"! כלומר עצי שיטים לצורך עשיית המשכן גופא - היו יכולים אמנם להשיג גם באופן אחר, אבל, כדי שתהיה נחמתן של ישראל (ענינו של רבי תנחומא) - הוצרך יעקב אבינו להביא ארזים ולנטעם במצרים, ולצוות לבניו שייטלום עמהם כשיצאו ממצרים, כדי שבמשך כל זמן גלות ושעבוד מצרים יהיו לנגד עיניהם עצי הארזים שנטעם יעקב אבינו על מנת שייטלום כשיצאו ממצרים, היינו שעצי ארזים אלה מסמלים וממחישים את גאולתן של ישראל.

גאולה כפשוטה ולא בדרך "דרש"

ומכאן באים לעניין של נחמה גם בנוגע לגלותנו זה אחרון: כשנמצאים בחשכת הגלות, "כל הגלויות נקראו על שם מצרים" במדבר העמים "נחש שרף ועקרב וצמאון גו", חושך כפול ומכופל של עקבות משיחא - אומר רבי תנחומא, מנחמם של ישראל, שאין להתפעל מחשכת הגלות, מכיוון שידועים שהתכלית והמטרה היא "לבנות משכן במדבר", היינו לעשות ממצאותה ה"מדבר" משכן ומקדש לו יתברך, דירה לו יתברך בתחתונים. עד לסיום הציווי "ועשו לי מקדש" כפשוטו בבית המקדש השלישי שבו יתגלה גם המשכן שעשה משה, משכן המדבר. [.] מכיוון שלאחרי כל זה עדיין לא בא - מתעוררת השאלה והדרישה והצעקה האמיתית של בני-ישראל: "עד מתי? ...! והמענה היחידי לשאלה ודרישה וצעקה זו הוא - שהקב"ה ממלא את בקשתם ודרישתם של ישראל, ומביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלמה, גאולה כפשוטה בפועל ממש! וכמרומו בדיוק לשונו של רש"י "פירש רבי תנחומא" - שענין הנחמה (תנחומא) הוא באופן של "פירש": לא דרש, דרוש ופשט'ל יפה, כי אם פשטות העניין, היינו נחמה וגאולה כפשוטה ממש, שהרי לא ייתכן שה"גלות" יהיה בפועל ובפשטות, ואילו הנחמה - באופן של "דרש" בלבד...

(ה'תנוועדויות' תשמ"ז כרך ב, עמ' 548-550 ואילך)

פרק הרבנית נ"ע

אמירת פרק הרבנית

קראתי בעניין רב את המאמר ב'התקשרות', בדבר סדר אמירת פרקי התהילים שלאחר התפילה. אך תמהתי בראותו מביא את המנהג החדש בדבר אמירת פרקה של הרבנית ע"ה. מתי נברא מנהג זה? הרבנית היא כמובן אשה צדקנית, רעייתו של רבנו ז"ע, אך מכאן עד 'נשמה כללית' ו'התקשרות' עוד מדחק רב. ומה שנהגו כמה יחידי לומר את פרקה לפני פטירתה, הוא על-דרך אמירת פרקו של כל בן משפחה, לזכותו (ועל-דרך-זה יהיה לימוד משניות לעילוי נשמתה), אך לאחר הפטירה - האמירה הוא משום התקשרות, וזאת לא מצינו. מנהג זה של אמירת פרק הרבנית, הוא מהמנהגים החדשים שלא היו מקדם (ומטעמים מובנים נתרבה אצל הנשים), ולאחרונה נתפרסם על-ידי ה'דבר מלכות', אך אין מקומו בגיליון המיוחס 'התקשרות'. אשמח לשמוע דעתכם בזה.

הרב שמעון העלינכער

תגובה

א. לשיטתי, לא הבנתי מה החילוק בין לפני ואחרי ההסתלקות - הרי להדיא הביא רבנו בנדרון זה מאמר חז"ל "יש בגר בקבר", ומאי גרעא ח"ו הרבנית בזה?
ב. כנראה לא ידוע לשואל על דבר השיחות הרבות והמפורשות (כ"ב שבט תשמ"ט, תש"נ, תשנ"ב ועוד) אודות הקמת מוסדות על שמה; נתינה לצדקה בגימטרייה דשמה; המדובר אודות "זרעה בחיים" על-ידי "הליכה באורחותיה והתנהגות ברוחה" (!); נתינת שמה לילדות; שהסתלקותה ככת נשיא הדור פועלת עלייה בכל בני-ישראל (!!!) (קונטרס "בך יברך ישראל" בתחילתו), ועוד ועוד. הלזה לא יקרא 'נשמה כללית'?
ג. אידי ואידי איתנהו ביה: 'מנהג ישן' - משום שכך נהג רבנו, וחסידים נוהגים במנהגי הרביים שנהגו ברבים; ו'מנהג חדש' הוא - משום שחידש רבינו שביום זה החלה 'תקופה חדשה', ודיבר במעלתו של יום זה בסגנון וביטויים שלא שמענו אפילו בימי יארצייט של שאר רבותינו נשיאנו.

אחד מאנ"ש בצפון (שמכתבו של הכותב הובא לפניו)

על קרנות וקופות גמילות חסדים

**"אם כסף תלווה", שנאמר בפרשה הקודמת, מוביל לעיסוק בקרנות
גמ"ח שהרבי ייסד או תמך בהקמתן • מ"קרון גמ"ח שלי", במסגרת
אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש, ועד גמ"ח לביסוס שכונות יהודיות
בחו"ל • הרבי מעניק הלוואות לשלוחים בעקבות לחץ החובות המעיק
עליהם • וגם: סיפור הקמת הגמ"ח בצפת**

מקום ועל-פי פסק דין חכמינו זכרונם לברכה עניי
שכניו ועירך קודמין (כולל עשירים אשר באותה
שעה עניים הם),
תהיה שימת לב הדרושה ומתאימה לחשיבות
העניין וגודלו לנתינת גמ"ח שמטרתן והתוצאות
שלהן הוא - ביסוס השכונות בהן בני-ישראל דרים
(דירה כדבעי - היינו ביחד עם בית הכנסת ובית
המדרש ומוסדות חינוך הכשר ומוסדות גמ"ח),
ביסוס אמיתי היינו הכולל גם שיפור והתפשטות
בכמות ובאיכות.

"חבר במוסד של חסד"

בשיחה המיוחדת על שלילת תופעת ההגירה
משכונות יהודיות בארצות הברית, שאותה הגיה
הרבי ונדפסה בשעתו ב'הפרדס' (ומשם גם בלקוטי
שיחות כרך ו, הוספות לפרשת משפטים עמ' 354),

על קרון הגמ"ח של הרבי, במסגרת אגודת
חסידי חב"ד בארץ הקודש, אנו למדים ממכתבו
של הרבי ביי"ג כסלו תשט"ו (אגרות קודש כרך י,
עמ' קמ): "בשאלתו אודות צדקת מספר ימי השנה
הרי יכניסם בקרון גמ"ח שלי הנמצא לעת עתה
על-ידי אגודת-חב"ד".

גמ"ח לביסוס שכונות יהודיות

בכ"א שבט תשל"ד כותב הרבי למו"ה אברהם
מאלצבערג (אגרות קודש כרך כט, עמ' צא): "מהיר
... והזכות הגדולה כל כך של ייסוד קופות גמ"ח
תעמוד לכם" (הדברים תורגמו מאידיש).
לאחת מהנהלות הגמ"חים בשכונת קראון
הייטס (נספח ב'אוצר המלך' כרך א, עמ' 132)
כתב הרבי:

ובוודאי אשר, מתאים להמצב המיוחד בכל

הרבי לתקנון הגמ"ח, כאשר בשולי המכתב בקשה
לזירוז, כדי ש"יוכל הגמ"ח להתחיל כבר בפעולות
ממשיות".

ושוב משגרת המזכירות מכתב בכ"ג באדר
תשל"ה, ובהמשך לו גם מכתב ביי"א סיוון תשל"ה
(העתק המכתב מועתק בזה, ובו נכתב:

מצורף בזה העתק מכתבו מכ"ג אדר תשל"ה, ונא
להודיענו בהקדם:

א. מהנעשה בהמשך למוכתב הנ"ל.

ב. הנעשה בהגמ"ח הזה בכלל...

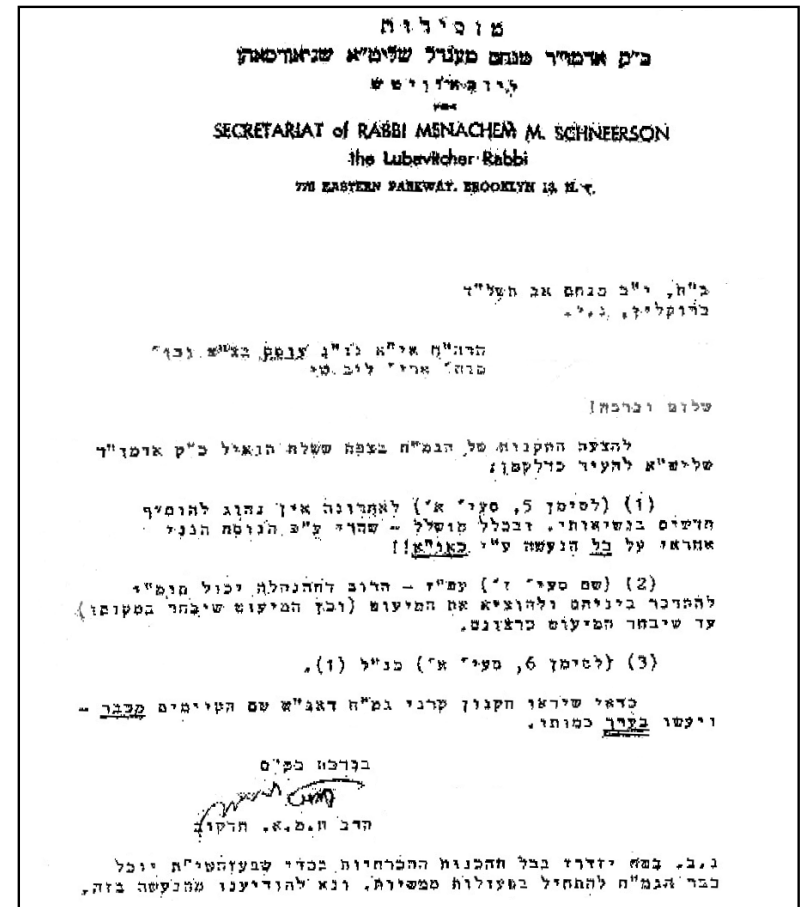
בתשובה, כתב הרבי קפלן ביי"ט סיוון תשל"ה:

המכתבים), והעתק התקנון המאושר, באם יש כבר
בוה".

לפי מה שנמסר לרב קפלן נראה כי בראשית
הדברים אמורה היתה מזכירות כ"ק אדמו"ר
לשלוח סכום כסף. ואמנם, לאור אותו מכתב מט'
אייר, מדווח הרב קפלן ביי"ג אייר:

"כמה אברכים נדבו כסף היום לגמ"ח שעל שמו
באופן שהיום נפתח הגמ"ח בשעה טובה ומוצלחת,
אף שהכסף ממזכירות כ"ק אד"ש טרם הגיע".

בי"ב מנחם אב תשל"ד משגר הרב הדקוב מכתב
לרב קפלן ובו התייחסויות מפורטות מהערות

מתבטא הרבי:

מלבד כל הנזכר לעיל הרי הגירה זו משכונה לשכונה נוגעת למעמדו ומצבם הרוחני של היהודים המהגרים עצמם ועוד יותר לבניהם ולבנותיהם. וכל כך למה?

כי במשך התיישבותם והיאחזם באיזו שכונה, הרי כל אחד ואחד היה בסביבה יהודית מסויימת: השתייך לחברה זו או אחרת של תלמוד תורה ברבים, השתתף בשיעור קבוע של תורה - חברת משניות, ש"ס וכדומה. היה חי ופעיל בבית הכנסת הקבוע שלו. נוסף על היותו חבר במוסד צדקה או חסד... אבל במקום מגורו החדש תוגרע ותחסר לו נחלה קדושה זו על כל פנים עד שיסתגל לסביבה החדשה, וחבלי קליטה - דורשים זמן ומרץ ולא תמיד קלים ומצליחים הם...

בחודש מנחם אב תשמ"ז חולל ספר תורה על-ידי אינשי דלא מעלי בבית כנסת חב"ד בשכונת גבעת שאול בירושלים. הרבי כתב שורת הוראות וביניהן (היכל מנחם כרך ב עמ' מא): "ייסוד קרן גמילות חסדים בבית הכנסת ומה טוב נתינת גמ"ח הראשונה בפועל באותו היום [=בבית הכנסת]."

עזר לשלוחים מקרנות ציבור

בהתוועדות שבת קודש פרשת חיי שרה תשמ"ח הכריז הרבי על הענקת מענקים מיוחדים לשלוחים וכן נתינת גמ"ח לתשלום חובותיהם.

בהמשך לכך, כתב הרבי שורת הנחיות

למזכירות ('מאוצר המלך' כרך ב עמ' 70):

המדובר על דבר העזר על-ידי מענק והלוואה - היה מילתא בטעמא שהזמן גרמא וכפי שנתבאר בעת ההתוועדות והדיבור על דבר זה:

היות שהשלוחים ש" הצליחו ומתוך עבודתם במסירות ויצליחו בעזרת ה' עוד יותר ויותר אבל מאידך גיסא - לחץ החובות פוגע במנוחת הנפש שלהם, ונוסף על זה - כמה מהם מוכרחים לתת מזומנם ומרצם לתשלום החובות (ובפרט אלה הנחוצים ביותר),

לכן יקבלו בעזרת ה' - על-פי אישור רשמי של רואה חשבון רשמי (כי העזר הוא מכספי ציבור וקרנות שלו, ואין לקחתם אלא על-פי שולחן ערוך) - העזר הנ"ל.

ע"פ הנ"ל מובן שהמדובר הוא בשלוחים (ולא

סלון - תל אביב
Tel. HYachark 3-9230 Cable: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
כ"ק ארמ"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובראוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, י"א סיון תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הרח"ח אי"א גו"ג עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר ארי" לייב שי'

שלום וברכה!

מצו"ב העתק מכתבנו מ"ג אדר תשל"ה,
ונא להודיענו בהקדם:

(א) מה נעשה בהספק להמכתב הנ"ל,
(ב) הנעשה בהגמ"ח הזה בכלל.

בת"ה למפרע וברכה כס"ס

הרב ח.ס.א. חדקוב

במוסדות וכיוצא בזה) בחובות ודעפיציט המבלבלים עתה (ולא באלה שלפני כמה שנים, או של קניית בניינים וכיוצא בזה).

וכיוון שדורשים דווקא דיוק בפרטיות ודווקא ממני בעצמי וכו', יגבילו החובות לשנות: ערב שמיטה, שמיטה והקהל [תשמ"ו-יח] עד סופה כשיגיע זמן החובות בפועל... [וראה שם עמ' 71, המשך לזה].

מייסד קרן גמ"ח בצפת

בי"ג אייר תשל"ד נפתחה על-ידי בית-הכנסת חב"ד בצפת קרן גמ"ח בשם 'קרן ישראל אריה לייב', על שמו של אחי הרבי ז"ל (כל הבא להלן

אגודת קרית חב"ד
בע"ח צפת חי

AGUDAT KIBYAT CHABAD
LUBAVITCH SETTLEMENT IN ZEFAT

בית יום י"ט סיון תשל"ה

אל מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א

הנצי להודיע הפרטים בקשר להגמ"ח.

(א) כאשר גביע המכתב הראשון מפזכירות כ"ק אד"ש נכתב מכתב לגב' מנדלוביץ (אלא שבשעת לא נשאר העתק מזה) בגובה לכל הפרטים.

(ב) מדפיסים עכשיו א. כלבקים בדו"ח מסודר משה שפועל במשך השנה כולל דו"ח כספי. הנ"ל האעבך בגלל פרודים להדפיס שמה הקרנות ע"ג הכלבקים, ובינתיים בהיו סיכויים ליסוד קרנות נוספות, ובמי שאכן התבדר את"ב שנוהטם כשה קרנות ובלהלך.

(ג) המנהל בשועל של הגמ"ח הר"ר אלי' פרידמן עשה תעמולה רחבה ליסוד קרנות נוספות ולקבלת הרומה והצליח בזה מאד. בשנת יסוד הגמ"ח הי' בערך 7,000 ל"י בקופה, והיום יש למעלה מ. 20,000 ל"י.

(ד) דו"ח מסודר מודפס יופיע מוד ימים מסודרים ובו כל הפרטים כנ"ל, וכמו כן ישלח פיר למזכירות כ"ק אדמו"ר שקיט"א.

(ה) במכתב שבדו"ח הנ"ל מוזכרת הגב' הנ"ל במיוחד לטובה אשר זכתה שניי בחיסוד הגמ"ח.

ארי' לייב קפלן
עיה"ק צפת

על-פי 'תשורה', קריית חב"ד צפת, כ"ה טבת תשס"ט, עמ' 176-178). ומעשה שהיה כך היה:

בחודש מרחשוון תשל"ד, שהה הגה"ח הרב אריה לייב קפלן בחצר הרבי, לאחר שכמה חודשים קודם לכן נשלח לצפת על-ידי הרבי לייסוד ולפתח את הקהילה החב"דית בעיר. באותו ביקור נצטווה לייסוד קופת גמילות חסדים (בדיווח הרב קפלן נאמר: "היות והציעו ממזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א", ובמכתב הר"א וולף: "הרחמ"א שי' [חדקוב] אמר לו שכ"ק אד"ש עומד לייסוד גמ"ח בצפת").

הענקת השם של אחי הרבי הוצעה על-ידי הרב קפלן לרבי (בי"ח שבט, וכן במכתב למזכירות מיום י"ט שבט), ובח' ניסן של אותה שנה מדווח הרב קפלן לרבי: "מה שהתעכב עניין זה עד עתה: לאחר ההסכמה בנוגע להשם צריכים לעשות חותמת מיוחדת... להכניס את התקנות עם החותמת למשרד הפנים... להדפיס התקנות בעיתון ולהמתין זמן מסויים, ואחר כך נכנס הגמ"ח בתקפו".

בט' אייר תשל"ד כתב הרב חדקוב לרבי קפלן: "לאחר שזה מזמן שאישרנו הצעתו על דבר כינוי שם הגמ"ח שבצפת, נא להודיענו אם בא כבר הדבר לפועל, הקיים כבר הגמ"ח, ולשלוח לנו איזה טופסים מהגליונות - סטיישאנערי [=נייר